

KLAGANDE

Omsorgsnämnden i Lilla Edets kommun
463 80 Lilla Edet

MOTPART

██████████ ██████████

Ombud: Karim Ghomri
Assistansjuristerna Malm & Ghomri
Sockenvägen 149
132 46 Saltsjö-Boo

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 15 juli 2016 i mål nr 6311-16,
se bilaga A

SAKEN

Personlig assistans

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer
Omsorgsnämnden i Lilla Edets kommuns beslut.

YRKANDEN M.M.

Omsorgsnämnden i Lilla Edets kommun yrkar att kammarrätten upphäver
förvaltningsrättens dom och fastställer nämndens beslut.

Nämnden anför följande. ██████████ är redan beviljad personlig
assistans för kommunikation med 2,5 timmar per dag. Av inlämnade intyg
framgår inte om behovet av kommunikation varit större på sjukhuset så att
det inte täcks av redan beviljade timmar. Kommunikation på sjukhus är

korta sejourer och behovet är redan tillgodosett med sedan tidigare beviljade timmar.

När det gäller perioden 2 – 22 februari 2016 är inte behovet av utökad tillsyn styrkt. Läkarintyg den 1 februari 2016 anger inte att större risk för frekventa anfall de första veckorna gäller just [REDACTED] och anger inte heller att ständig övervakning krävs. Övriga läkarutlåtanden anger inte någon ökad risk för mer frekventa anfall den första tiden.

När det gäller permanent utökat behov av personlig assistans p.g.a. tillsyn har varaktigheten inte kunnat påvisas, inte heller anfallsfrekvensen. En översyn av medicineringen pågår och resultatet av denna är okänt. Genom redan beviljad personlig assistans är [REDACTED] tillförsäkrad goda levnadsvillkor.

[REDACTED] anser att överklagandet ska avslås och anför följande.

För att kunna kommunicera med sjukvårdspersonalen har hon haft ett väsentligt utökat behov av personlig assistans, vilket redovisas i läkarintyg. Det är uppenbart att de dialoger som förekommit mellan sjukvårdspersonal och henne varit omfattande och att miljön på sjukhuset krävt en annan mängd kommunikation än den som krävs i vardagen.

Att det efter sjukhusvistelsen var en överhängande risk för allvarliga epilepsianfall och att det krävdes en ständig tillsyn av personlig assistans för att hon inte skulle få svåra skador är styrkt genom läkarintyg.

Redan under den period som följde närmast efter sjukhusvistelsen hade hon en konstaterad och bestående epilepsidiagnos som inte kunnat förändras genom medicinering och som innebär att hon ständigt löper en överhängande risk för att drabbas av oförutsebara och allvarliga epilepsianfall. De möjligheter till medicinering som varit tillgängliga för

hennes har prövats utan önskat resultat och hennes epilepsiproblematik är oförändrad. Att hon aldrig får lämnas ensam och att hon måste få tillsyn av övervakande karaktär är medicinskt styrkt. Hon drabbas mycket ofta av epilepsianfall av olika svårighetsgrad och där de större anfallen innebär att hon blir medvetslös. Ett anfall kan inte förutses eller inplaneras. Efter ett anfall har hon behov av vila och fortsatt tillsyn. Att hennes tillsynsbehov ökat på grund av epilepsin och att hon behöver ha en person vid sin sida all vaken tid intygas även av enhetschefen på hennes korttidsboende.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

██████████ är beviljad personlig assistans med 49,32 timmar per vecka. Fråga är om hon därutöver har rätt till tillfällig utökning av personlig assistans under sjukhusvistelse den 30 januari – 1 februari 2016 och vid efterföljande vård i hemmet den 2 – 22 februari 2016 samt en permanent utökning av personlig assistans från och med den 14 mars 2016.

██████████ har av förvaltningsrätten under sjukhusvistelsen beviljats personlig assistans avseende kommunikation med totalt 5 timmar. Enligt kammarrättens mening framgår det inte av den medicinska utredningen att hennes behov av kommunikation har varit större under sjukhusvistelsen än att det tillgodosetts med tidigare godtagen omfattning om 2,5 timmar per dag. Överklagandet ska därmed bifallas i den delen.

När det gäller den efterföljande vården i hemmet den 2 – 22 februari 2016 har läkare inte lämnat någon närmare beskrivning om varför just ██████████ behöver ständig tillsyn utan lämnat en generell beskrivning för patienter med nydebuterad epilepsi. Läkare har dessutom uppgett att det var en kortvarig reduktion av anfallsfrekvensen efter insättning av antiepileptisk behandling. Att ██████████ hade ett

utökat tillsynsbehov under denna period är därmed enligt kammarrättens mening inte styrkt, varför överklagandet ska bifallas även i denna del.

Vid tiden för nämndens beslut, som är utgångspunkt i målet för bedömning av permanent utökning av personlig assistans, pågick en revision av [REDACTED] epilepsibehandling och det var oklart vilken effekt den skulle få. Enligt kammarrättens mening var därmed inte ett varaktigt utökat tillsynsbehov styrkt. Överklagandet ska således bifallas i samtliga delar.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Mikael Ocklind

Katarina Dunnington
referent

Daniel Böcker

/Madeleine Schönauer

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM
2016-07-15
Meddelad i
Göteborg

Mål nr
6311-16

KLAGANDE

██████████ ██████████

Ombud: Karim Ghomri
Assistansjuristerna Malm & Ghomri
Sockenvägen 149
132 46 Saltjö Boo

MOTPART

Omsorgsnämnden i Lilla Edets kommun
463 80 Lilla Edet

ÖVERKLAGAT BESLUT

Omsorgsnämndens beslut den 16 maj 2016

SAKEN

Personlig assistans enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387), förkortad LSS

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet i den del det gäller tillfälligt utökad assistans och förklarar att ██████████ hade rätt till ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för biträde av personlig assistent –under perioden den 30 januari – 1 februari 2016 med ytterligare 2,5 timmar per dag och

– för perioden den 2 februari – 22 februari 2016 för tillsyn.

Målet visas i denna del åter till omsorgsnämnden för prövning av omfattningen av ersättningen och om förutsättningar finns för att betala ut den.

Förvaltningsrätten förklarar vidare att ██████████ har rätt till personlig assistans för annat personligt behov i form av tillsyn på grund av epilepsi från och med ansökningstillfället, dvs. den 14 mars 2016.

Dok.Id 416683

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00
E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se
www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se

Telefax
031 - 711 78 59

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

Förvaltningsrätten visar målet åter till omsorgsnämnden i den delen för vidare prövning av behovets omfattning.

Förvaltningsrätten avslår överklagandet i övrigt.

BAKGRUND

██████████ har ansökt om ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för insatsen personlig assistans enligt 9 § 2 LSS. Ansökan avser tillfällig utökning av insatsen personlig assistans men även en generell och varaktig förlängning av insatsen.

Omsorgsnämnden i Lilla Edets kommun (nämnden) har fattat följande beslut. Nämnden har beviljat ██████████ fortsatt personlig assistans med 49,32 timmar i veckan. Beslutet gäller till behov eller förhållanden förändras, dock längst till och med den 31 mars 2017. Nämnden har avslagit ██████████ ansökan om personlig assistans avseende tillfällig utökning och utökad assistans i form av tillsyn med motiveringen att hon med redan beviljad omfattning av personlig assistans är tillförsäkrad goda levnadsvillkor.

YRKANDEN M.M.

██████████ yrkar att förvaltningsrätten ska fastställa följande:

- att hon har rätt till ersättning för tillfällig utökning av insatsen personlig assistans för perioden den 30 januari–22 februari 2016 med anledning av sjukhusvistelse tre dagar samt tre veckor därefter,
- i första hand, att hon har rätt till ett kontinuerligt ekonomiskt stöd för insatsen personlig assistans enligt ansökan,
- i andra hand, en rimlig omfattning av insatsen utifrån styrkt behov,
- i tredje hand, att hennes bevisade behov ger henne rätt till sökt insats i större omfattning än vad nämnden nu beslutat och att ärendet därmed återförvisas till nämnden för fastställande av omfattning av insatsen, samt
- att hon har rätt till ersättning för de kostnader som har uppkommit för assistans som faktiskt utförts sedan hon ansökte om insatsen.

Som grund anför hon bl.a. följande. Hon ansöker om assistans för all vaken tid, viss aktiv tid och jourtid under natten. Från och med den 9 juni 2016 står hon helt utan assistans under 17 av dygnets timmar. Hon har därför ett permanent behov av utökade insatser. Av ingivna intyg framgår det att hon, ur medicinsk synvinkel och med hänsyn till hennes dåliga anfallskontroll, har ett behov av ständig övervakning för eventuell akut behandling vid de långvariga anfallen. Dessutom är hon i behov av ständig aktiv tillsyn eftersom hon är rymningsbenägen, impulsiv och inte förstår konsekvenserna av sitt handlande. Vidare har hon svårt att kommunicera sina behov då hon har ett personunikt kommunikationssätt. Under sjukhusvistelsen den 30 januari–1 februari 2016 hade hon ökade behov och bör därför beviljas tillfällig utökning av assistansen avseende den aktuella perioden. – Till överklagandet bifogas nulägesbeskrivning för [REDACTED]

Nämnden anser att överklagandet ska avslås och tillägger bl.a. följande.

[REDACTED] har framfört att hon önskar bo kvar hemma, att boende i gruppboende är för kollektivt för henne och att hon senare vill bo i egen lägenhet. Hon möter olika och ny personal i bl.a. skola, dagverksamhet och korttidsboende utan att alla har den ingående kännedomen om hennes hävdade unika kommunikationssätt.

SKÅLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Personer som omfattas av personkretsen i 1 § LSS har rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1–9 LSS, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Den enskilde ska genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor (7 § LSS).

Insatserna för särskilt stöd och service är bl.a. biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken 2010:110, förkortad SFB (9 § 2 LSS).

Med personlig assistans enligt 9 § 2 LSS avses personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov). Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till insats enligt 9 § 2 LSS för andra personliga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt (9 a § första och andra stycket LSS).

Utredning

Läkarintyg m.m.

Enligt intyg från läkare [REDACTED] daterat den 13 januari 2016, framkommer i huvudsak följande. [REDACTED] har en benägenhet att rymma hemifrån. Hon behöver ständig tillsyn dygnet runt och även under natten då hon är i behov av hjälp vid t.ex. toalettbesök. Hon har en nedsatt tuggförmåga och sensibilitet i munhålan. Vid flera tillfällen har hon varit i behov av vård sedan mat har fastnat i halsen. Hon är i behov av passning i form av personlig assistans dag- och natttid.

Enligt intyg från läkare [REDACTED] daterat den 1 februari 2016, framkommer i huvudsak följande. [REDACTED] vårdades inneliggande den 30 januari–1 februari 2016 pga. epilepsi, frekventa kramper och för insättning av behandling samt utredning. Hon kan inte kommunicera själv

och hennes behov av vård och utredning kunde inte tillgodoses utan närvaro av någon av hennes föräldrar. Patient med nydiagnostiserad epilepsi löper större risk att få mer frekventa kramper de första veckorna och behöver ständig tillsyn de närmsta dagarna. I tillägg från läkare [REDACTED] daterat den 19 april 2016, anges det att tillsynen bör vara av övervakande karaktär och att [REDACTED] inte ska lämnas ensam samt att hon på senare tid haft ett flertal stora anfall.

Enligt intyg från överläkare [REDACTED] daterat den 23 maj 2016, framkommer i huvudsak följande. Kortvarig reduktion av anfallsfrekvens efter insättning av antiepileptisk behandling. Härefter mycket besvärlig situation med dagliga eller nästan dagliga anfall, förekommande såväl dagtid som nattetid. Anfällen medför risk för skador. Ur medicinsk synvinkel finns det med hänsyn till den dåliga anfallskontrollen ett behov av kontinuerlig övervakning för eventuell akut anfallsbehandling vid långvariga anfall. Mot bakgrund av aktuell situation är patienten i behov av kontinuerlig assistans för tillsyn enligt ovan. För närvarande pågår en revision av patientens epilepsibehandling. Oklart vilken effekt detta kommer att få.

Beräkning av beviljad insats personlig assistans

Nämnden har bedömt att [REDACTED] behov är oförändrat och hon har beviljats assistans i samma utsträckning som tidigare 7,04 timmar per dag, 49,32 timmar i veckan. Nämnden har i tidigare beslut beräknat hennes behov till 1 238 timmar per år enligt följande.

Kommunikation	30 min/dag, 182,5 timmar/år
Personlig hygien	60 min/dag, 365 timmar/år
Aktiv tillsyn vid skolskjuts	10 min/skoldag, 30 timmar/år
Aktiveringsinsatser	60 min/dag, 365 timmar/år
Motiveringsinsatser	60 min/dag, 365 timmar/år
<u>Passiv tillsyn skoldagar</u>	<u>45 min/skoldag, 133,5 timmar/år</u>
Totalt	1 441 timmar /år

Avräkning görs med 203 timmar avseende beräknad tid för de 58 dygn per år då [REDACTED] har beviljats korttidsvistelse. Efter avdrag beräknas den totala tiden till 1 238 timmar per år, ungefär 23,7 timmar per vecka.

Förvaltningsrätten har i mål nr 3846-15, dom daterad den 18 december 2015, beviljat [REDACTED] personlig assistans med ytterligare 25,5 timmar per vecka enligt följande beräkning.

Kommunikation	120 min/dag
Tillsyn i matsituationer	60 min/dag
Bokläsning	90 min/vecka
<u>Promenader</u>	<u>180 min/vecka</u>
Totalt	25,5 timmar/vecka

Övriga insatser

[REDACTED] har genom beslut den 24 mars 2016 beviljats fortsatt korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS. Insatsen omfattar varannan helg samt två veckor utöver varannan helg under tidsperioden. Beslutet gäller till behov eller förhållanden ändras, dock längst till och med den 31 mars 2017.

[REDACTED] har genom beslut den 14 mars 2016 beviljats daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS. Beslutet gäller från den 1 juni 2016 till behov eller förhållanden ändras.

Förvaltningsrättens bedömning

Det är i målet ostridigt att [REDACTED] tillhör personkretsen i LSS och att hennes behov av hjälp berättigar till personlig assistans. Nämnden har beviljat henne personlig assistans med 49,32 timmar i veckan. Beslutet gäller tills behov eller förhållanden förändras, dock längst till och med den 31 mars 2017.

Tillfällig utökning av personlig assistans på grund av sjukhusvistelse och tid därefter

[REDACTED] yrkar att hon ska ha rätt till tillfällig utökning av personlig assistans för perioden den 30 januari – 22 februari 2016 med anledning av sjukhusvistelse den 30 januari – 1 februari 2016 och tre veckor därefter. Assistansens omfattning var kl. 07.00-23.00 samt under jourtid kl. 23.00-07.00. Aktiva insatser under jourtid var i genomsnitt 2,5 timmar per natt.

Frågan i detta avseende är således om [REDACTED] behov av personlig assistans under den aktuella perioden var tillgodosett genom redan beviljad personlig assistans, eller om hon behövde en utökning av assistansen för att vara tillförsäkrad goda levnadsvillkor. Förvaltningsrätten konstaterar att den i målet aktuella perioden avser förfluten tid. Biträde av personlig assistent kan inte utgå för förfluten. Ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans kan däremot under vissa förutsättningar utgå för förfluten tid (jfr RÅ 2005 ref. 85 och RÅ 2000 not. 176). Trots att den aktuella perioden har förflutit finns det därför skäl att pröva överklagandet i denna del.

Av handlingarna i målet framgår att [REDACTED] vårdats på sjukhus från den 30 januari till den 1 februari 2016 med anledning av nydiagnos-

licerad epilepsi. Vidare framgår av det medicinska underlaget att hon behövde tillsyn och hjälp och att hon under sjukhusvistelsen kommunicerade via sina föräldrar. Nämnden har anfört att utökad personlig assistans i form av kommunikation på sjukhus endast anses behövas i syfte att förmedla och ta emot viktig information och att redan beviljad personlig assistans för kommunikation är tillräcklig. [REDACTED] är beviljad personlig assistans med 49,32 timmar per vecka. I de beviljade timmarna ingår 2,5 timmar per dag avseende kommunikation. Förvaltningsrätten anser att det framgår av den medicinska utredningen i målet att [REDACTED] under sjukhusvistelsen hade särskilda svårigheter och behövde än mer hjälp med att kommunicera med anledning av sitt sjukdomstillstånd. Det framgår även att behövlig vård inte kunde ges utan hjälp med kommunikering av förälder. Även om direkt sjukvårdande insatser och fysisk omvårdnad vanligtvis faller under sjukvårdshuvudmannens ansvar kan detta ovan angivna och grundläggande behov enligt förvaltningsrättens mening inte krävas av sjukvårdspersonalen att tillgodose. En avsaknad av assistent under ovan beskrivna omständigheter skulle enligt förvaltningsrättens mening medföra en avsevärd försämring av [REDACTED] levnadsvillkor. Förvaltningsrätten anser att [REDACTED] är berättigad till ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för biträde av personlig assistans för kommunikation i en större omfattning än vad nämnden beslutat. Förvaltningsrätten anser att stöd till skäligen kostnader för personlig assistans kan beviljas avseende 2,5 timmar för kommunikation under förutsättning att sådan assistans har getts under sjukhusvistelsen. Det är i första hand nämnden som ska utreda omfattningen av de ersättningsgilla kostnaderna för assistansen. Målet ska därför visas åter till nämnden för prövning av denna omfattning.

Vidare yrkar [REDACTED] ersättning för tid efter sjukhusvistelsen för perioden den 2–22 februari 2016 med anledning av det ökade tillsynsbehovet till följd av hennes nydiagnosticerade epilepsi. Enligt ingivet läkarintyg avser hjälpbehovet ständig tillsyn med hänsyn till risken för mer

frekventa kramper de första veckorna. Förvaltningsrätten anser att det är visat att [REDACTED] haft ett utökat vårdbehov under den aktuella perioden som inte tillgodosetts på annat sätt och hon har därmed rätt till assistans. Intensiteten och allvarlighetsgraden av vårdbehovet är emellertid inte utrett och inte heller vilka kostnader som faktiskt har uppstått. [REDACTED] har yrkat ersättning för personlig assistans för tiden kl. 07.00-23.00 och jourtid kl. 23.00-07.00, varav aktiva insatser med 2,5 timme per natt. Målet visas därför åter till nämnden för närmare utredning av omfattningen av [REDACTED] hjälpbehov och beräkning av ersättningsgilla kostnader avseende perioden den 2–22 februari 2016.

Permanent behov av personlig assistans

När det gäller [REDACTED] behov av tillsyn på grund av att hon av olika anledningar riskerar att sätta i halsen så anser förvaltningsrätten att detta behov tillgodoses genom beviljad personlig assistans för tillsyn vid matsituationer.

Ökat hjälpbehov av personlig assistans i form av tillsyn

Förvaltningsrätten ska härefter ta ställning till om [REDACTED] utöver beviljad personlig assistans, har rätt till ytterligare personlig assistans för tillsyn.

Av utredningen i målet framgår att [REDACTED] är beviljad personlig assistans för aktiv tillsyn avseende skolskjuts med tio minuter per skoldag, 60 minuter per dag vid matsituationer samt tillsyn under skoldagar som inte är av aktiv övervakande karaktär avseende 45 minuter per dag.

[REDACTED] anför att hon har behov av tillsyn all vaken tid samt viss aktiv tid och jourtid under natten. Hon är rymningsbenägen, impulsiv och

hon förstår inte konsekvenserna av sitt handlande. Hon klarar därför inte av att vara ute själv utan tillsyn. Vad gäller beviljande av personlig assistans på grund av behov av tillsyn ingår detta i de grundläggande behoven endast om det är fråga om sådan aktiv tillsyn som närmast har karaktären av övervakning. Då sådan tillsyn i praxis har ansetts finnas har det främst varit fråga om personer som har fått utbrott med fysiskt våld mot sig själva eller andra och utbrotten dessutom på grund av stora kommunikationsproblem kräver ingående kunskaper om personen för att kunna avledas (se t.ex. RÅ 1997 ref. 23 I och RÅ 2010 ref. 17). Förvaltningsrätten anser inte att det har kommit fram att [REDACTED] har ett sådant behov av tillsyn på grund av att hon skulle vara rymningsbenägen och impulsiv. Hon har därmed inte behov av tillsyn i form av ett grundläggande behov.

Personlig assistans för tillsyn kan även beviljas som annat personligt behov. Skillnaden är då intensiteten i tillsyn och att det inte krävs ingående kunskap om den försäkrade för att utöva tillsynen.

Av ingivna medicinska intyg framgår, utöver tidigare kända diagnoser och besvär, att [REDACTED] behov av tillsyn har förändrats sedan hon diagnosticerades med epilepsi. Det framkommer bl.a. att hon behöver kontinuerlig tillsyn och att hon har dagliga eller nästan dagliga epileptiska anfall, såväl dag- som nattetid. Tillsynen bör vara sådan att hon inte ska lämnas ensam. Anfallen medför även en risk för skador.

Det framgår således att [REDACTED] regelbundet får epilepsianfall och att hon då behöver assistans. Epilepsianfallen kan inträffa vid vilken tid på dygnet som helst och kan innebära en risk för skador. Förvaltningsrätten anser att det med hänsyn tagen till detta framstår som klart att [REDACTED] [REDACTED] har ett stort behov av tillsyn vilket inte beaktats vid tidigare bedömningar av nämnden. Tillsynsbehovet är i vart fall inte detsamma som vid föregående prövning. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att

målet ska visas åter till nämnden för ytterligare utredning avseende [REDACTED] [REDACTED] tillsynsbehov på grund av epilepsi och omfattningen av denna. Av ingivna läkarintyg och av vad som kommit fram i målet i övrigt anser förvaltningsrätten att det finns skäl att besluta att [REDACTED] har rätt till personlig assistans som annat personligt behov från och med tidpunkten för ansökan.

Sammanfattning

Förvaltningsrätten anser att [REDACTED] har haft rätt till personlig assistans under ytterligare 2,5 timmar per dag under den tid som assistans har getts under perioden den 30 januari till den 1 februari 2016. [REDACTED] [REDACTED] har därmed rätt till ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för tillfälligt utökad personlig assistans enligt LSS för kommunikation under sjukhusvistelsen. Det ankommer på nämnden att närmare utreda omfattningen av de ersättningsgilla kostnaderna för assistansen. Målet visas åter till nämnden för prövning av denna omfattning.

Det framgår av läkarintyg att [REDACTED] behövde extra stöd och hjälp en tid efter sjukhusvistelsen. Förvaltningsrätten anser att det är visat att hon hade ett utökad vårdbehov under den aktuella perioden som inte tillgodosetts på annat sätt. Det framgår dock inte klart hur intensiva och allvarliga hennes besvär varit under perioden efter sjukhusvistelsen och i vilken omfattning hon kan ha rätt till ersättning. Målet visas åter till nämnden för utredning av [REDACTED] hjälpbehov och beräkning av ersättningsgilla kostnader för perioden den 2–22 februari 2016.

Förvaltningsrätten anser att [REDACTED] nydiagnosticerade epilepsi medför en rätt till personlig assistans avseende tillsyn från och med ansökningstillfället. Nämnden har emellertid inte gjort någon individuell prövning av hennes tillsynsbehov med anledning av epilepsin. Målet ska

visas åter till nämnden för prövning avseende [REDACTED]
tillsynsbehov och på vilket sätt den personliga assistansen bör utformas.

Vid nämndens bedömning ska hänsyn i förekommande fall tas till de
insatser [REDACTED] redan har.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1 B)

Ann Rittri

Rådman

I avgörandet har även nämndemännen Kent Almkvist, Orvar Magnander
och Berith Svensson deltagit.

Föredragande i målet har varit föredragande juristen Emilia Heiman.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.